

Stefnumörkun stjórnar Samtaka orkusveitarfélaga

2020-2022

Samkvæmt 3. grein samþykktu Samtaka orkusveitarfélaga er tilgangur samtakanna þessi:

- Að standa vörð um hagsmuni aðildarsveitarfélaga í öllum málum sem tengjast byggingu orkuvera og virkjana, orkunýtingar, fjárhagslegum hagsmunum í þessu sambandi og umhverfismálum.
- Að taka þátt í mótun reglna um skattlagningu virkjana og orkufyrirtækja ásamt öðrum fjárhagslegum og umhverfislegum atriðum sem tengjast nýtingu orkuauðlinda.
- Að taka þátt í mótun orkustefnu með áherslu á stöðu vatnsafls og jarðvarma sem sjálfbærrar orkuframleiðslu.
- Að miðla upplýsingum og reynslu meðal aðildarsveitarfélaga um málaflökkinn.
- Að vinna að hvers konar sameiginlegum hagsmunamálum, s.s. vinnu við gerð laga og reglugerða sem varða orkumál og nýtingu jarðvarma og vatnsafls og stuðla að fræðslu og kynningu á málum sem því tengjast.

Með hliðsjón af tilgangi samtakanna hefur stjórn SO sett sér markmið og greint leiðir og fyrstu skref að þeim.

Markmið

- Að arður af nýtingu náttúruauðlinda til raforkuframleiðslu skiptist með sanngjörnum hætti milli þeirra sem eru hagsmunaaðilar við orkuvinnslu. Það eru eigandi auðlindarinnar, orkuframleiðandinn, orkukaupandinn, þjóðin og nærsamfélagið.
- Að sveitarfélög sem ná inn á vatnasvið og varmasvið sem nýtt eru til orkuframleiðslu séu fulltrúar nærsamfélagsins við alla ákvarðanatöku í málaflöknum og þegar kemur að því að fá hlutdeild í arðinum.
- Að öll mannvirki sem tengjast orkuöflun og orkusölu, af hvaða tagi sem þau eru, sem og nýtingarréttindi verði skráð sem fasteignir og beri gjöld sem slíkar.
- Að lög og reglur um innheimtu opinberra gjalda af orkuiðnaðinum verði skýr og í samræmi við það sem gerist og gengur um atvinnustarfsemi og eignir.

Leiðir

- Gerðar verði breytingar á löggjöf um orkuvinnslu þess efnis að hlutdeild í arði af orkuvinnslu renni til sveitarfélaga á vatna- og varmasvæðum virkjana. Horft verði til norskrar löggjafar sem fyrirmyndar.
- Settir verði í löggjöf gegnsæir mælikvarðar sem skilgreina hvaða sveitarfélög ná til vatna- og varmasvæða virkjana.
- Lögum um fasteignamat verði breytt þannig að skilgreining á hlunnindum sem nýtast til orkuvinnslu verði skýrari, þá einnig virkjanlegar auðlindir á borð við vind og sjávarföll.
- Lögum um skráningu og mat fasteigna verði breytt þannig að orkumannvirki verði ekki undanþegin frá fasteignamati og greiðslu fasteignagjalda til sveitarfélaga. Þetta eigi

m.a. við um stíflumannvirki og raflínur. Í lögnum verði einnig viðmið um framkvæmd mats á viðkomandi mannvirkjum.

- Samtök orkusveitarfélaga fái til umsagnar allar breytingar á lögum og reglum er varða starfsumhverfi orkufyrirtækja og tilnefni fulltrúa í starfshópa og nefndir innan þessa málaflokks.
- Samtök orkusveitarfélaga standi reglulega, ein og sér eða í samstarfi við aðra, fyrir ráðstefnum og fræðsluerindum um auðlindamál og auðlindanýtingu til að efla umræðu um málefnið.
- Samtök orkusveitarfélaga endurskoða reglulega samþykktir sínar, stefnu og markmið með það fyrir augum að vera lifandi vettvangur og virk samtök í hagsmunagæslu fyrir aðildarsveitarfélög sín.

Aðgerðir

Vor 2021:

- Stjórn samtaka orkusveitarfélaga skiptir með sér verkum og skrifar greinar í fjölmiðla um starf og sjónarmið samtakanna.
- Huga að miðlun upplýsinga og fræðsluefni um vinnu samtakanna til aðildarsveitarfélaga.
- Samtök orkusveitarfélaga standa fyrir Orkufundi 2021 þar sem flutt verði fræðsluerindi og efnt til umræðna um framangreind markmið með þátttöku sveitarfélaga, orkufyrirtækja og fulltrúa ríkisins.

Haust 2021:

- Samtök orkusveitarfélaga skipuleggi fræðsluferð til að fulltrúum aðildarsveitarfélaga gefist kostur á að læra af reynslu nágrannabjóða af úrlausnarefnum við orkunýtingu.
- Stjórn SO bjóði sveitarfélögum sem eiga erindi í samtökin en ekki eru aðilar að þeim að ganga í samtökin.

Ótímasettar aðgerðir:

- Samtök orkusveitarfélaga haldi áfram samstarfi sínu við Samband íslenskra sveitarfélaga um að þrýsta á um afnám gildandi undanþága frá greiðslu fasteignagjalda, m.a. vegna flutningskerfa, stífla og vindmylla.
- Samtök orkusveitarfélaga standi fyrir fundum með einstökum orkufyrirtækjum, viðkomandi ráðuneytum og alþingismönnum þar sem leitað verði samstöðu um nauðsynlegar breytingar á löggjöf í samræmi við markmið samtakanna.
- Stjórn SO fari yfir samþykktir samtakanna, m.a. með tilliti til ákvæða um aðild að samtökunum, úrsögn, og stefnumörkun stjórnar. Einnig með tilliti til þess að þær nái einnig til vindorku.
- Samtök orkusveitarfélaga sækjast með virkum hætti eftir þátttöku í nefndum og starfshópum sem tengjast starfssviði samtakanna.
- Stjórn SO láti eftir þörfum vinna fyrir sig tillögur að nýjum lagaákvæðum um skráningu og mat orkumannvirkja og nýtingarréttinda auk breytinga á lögum um tekjustofna sveitarfélaga.

- Fulltrúar SO verði sýnilegir sem slíkir og sæki viðburði sem tengjast starfssviði samtakanna.